

Konferencja pod patronatem Ministra Gospodarki Waldemara Pawlaka

Innowacyjność krajowego przemysłu farmaceutycznego

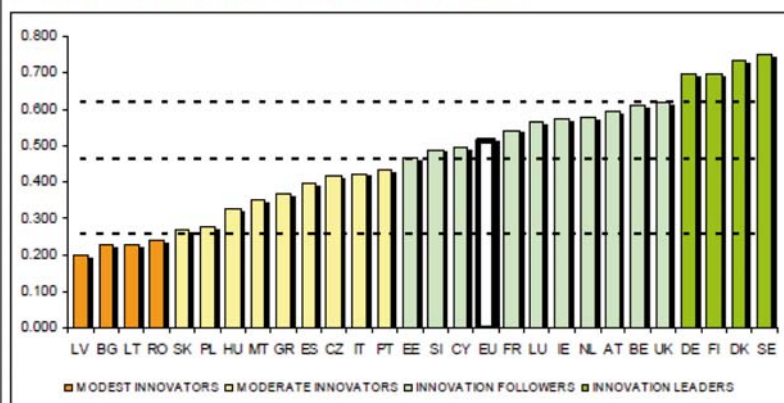
– Pod względem dynamiki innowacyjności wyprzedzają nas wszyscy – mówił prof.

Krzysztof Rybiński podczas konferencji poświęconej innowacyjności polskiej gospodarki oraz współpracy krajowego przemysłu farmaceutycznego z ośrodkami naukowymi. W dodatku powstające przepisy zamiast wspierać innowacyjność, będą ją hamować. Tymczasem rządowa strategia „Polska 2030” przewiduje, zwiększenie nakładów na B+R do 4% PKB rocznie (min. 2% ze środków prywatnych).

Innowacyjność terapią dla polskiej gospodarki

Konferencja „Innowacyjność terapią dla polskiej gospodarki” odbyła się 15 marca br. w siedzibie warszawskiej Uczelni Vistula. Innowacyjność polskich firm znajduje się na bardzo niskim poziomie, a w dodatku spada zamiast się zwiększać. Może to poważnie zagrozić dalszemu wzrostowi gospodarce kraju. Wyczerpuje się przewaga konkurencyjna polskich firm wynikająca z niskich cen i mniejszych kosztów pracy. Innowacyjność mogłaby ją poprawić, ale polska gospodarka w porównaniu z innymi krajami jest w tej kategorii bardzo słaba. - Jesteśmy w ogonie UE we wszystkich wskaźnikach innowacyjności - mówiła dr Małgorzata Starczew-

FIGURE 1: EU MEMBER STATES' INNOVATION PERFORMANCE

Note: Average performance is measured using a composite indicator building on data for 24 indicators going from a lowest possible performance of 0 to a maximum possible performance of 1. Average performance in 2010 reflects performance in 2008/2009 due to a lag in data availability.

The performance of Innovation leaders is 20% or more above that of the EU27; of Innovation followers it is less than 20% above but more than 10% below that of the EU27; of Moderate innovators it is less than 10% below but more than 50% below that of the EU27; and for Modest innovators it is below 50% that of the EU27.

Źródło: Innovation Union Scoreboard 2010

ska-Krzysztosek z organizacji pracodawców PKPP Lewiatan - organizatora spotkania.

W ogniu Europy

Polska znajduje się na 23. miejscu w Unii Europejskiej pod względem wspierania innowacyjności. Jedynie 23,9 proc. polskich firm wprowadza innowacje, podczas gdy średnia w Unii to 40 proc. W Niemczech 72,8 proc. przedsiębiorstw przemysłowych jest innowacyjnych, w Irlandii - 60,9 proc., a w Belgii - 58,1 proc.

Prof. Krzysztof Rybiński, rektor Uczelni Vistula, podkreślił bardzo duży dystans, który dzieli polską gospodarkę od najbardziej innowacyjnych krajów. Przedstawił ogromne wyzwanie demograficzne - w nadchodzących dekadach struktura wiekowa populacji w Polsce ulegnie drastycznym zmianom, a liczba ludności znacząco zmale-

„...aby osiągnąć poziom finansowania badań naukowych w wysokości 1,62% PKB należy zwiększać wartość nakładów na B+R o 20%...”

je. W 2060 r. liczba ludności kraju spadnie z 38,5 do 32,5 mln. Na emeryturę przejdą obecni pięćdziesięciolatekowie, należący do jednego z dwóch ostatnich pokoleń wyżu demograficznego.

- Doszło do tego, że pod względem dynamiki innowacyjności wyprzedzają nas wszyscy. Brakuje nam kapitału i odpowiedniej infrastruktury. Jeśli chodzi o drogi, koleje i elektrownie, mamy wręcz katastrofę infrastrukturalną - mówił K. Rybiński.

Nauka potrzebuje wsparcia

Według raportu OECD, polska gospodarka jeszcze w 2012 r. zanotuje wysoki 4-procentowy wzrost gospodarczy. Później będzie znacznie gorzej. W latach 2016-2025 przewidywany jest średni wzrost na poziomie 1,4 proc., chociaż w całej Unii wyniesie on 2,1 proc.

Od lewej: prof. Krzysztof Rybiński, prof. Roman Kaliszan Gdański Uniwersytet Medyczny, prof. Janusz Rachon Politechnika Gdańska, Sylwia Waśniewska wicedyrektor Departamentu Rozwoju Gospodarczego Ministerstwa Gospodarki, Jakub Wojnarowski Zespół Doradców Strategicznych Premiera, dr Bogdan Wyznikiewicz wiceprezes IBnGR, dr Małgorzata Starczewska – Krzysztosek PKPP Lewiatan

Zdaniem profesora Rybińskiego, aby to zmienić konieczny jest wzrost nakładów na naukę. W 2010 r. na badania i rozwój Polska przeznaczyła 0,89 proc. PKB, o jedną trzecią więcej niż w 2009 r., ale to wciąż prawie dwa razy mniej niż w Czechach, gdzie w 2010 r. przeznaczono na ten cel 1,47 proc. PKB. Rządowa strategia „Polska 2030”, której założenia imieniu Zespołu Doradców

Prezesa Rady Ministrów przedstawił dr Jakub Wojnarowski, przewiduje że nakłady na naukę mają wzrosnąć do 1,62 proc. PKB w 2020 roku. - Zakładając stały wzrost PKB o 3,5%

rocznie oraz bez uwzględnienia wartości inflacji, aby osiągnąć poziom finansowania badań naukowych w wysokości 1,62% PKB należy zwiększać wartość nakładów na B+R o 20% co roku w stosunku do poprzedniego budżetu oraz zakładać, że zwiększy się udział przedsiębiorstw w B+R (2x). Problemem jest czy Polska jest w stanie zwiększyć wartość nakładów o 1%? I kiedy rozpocząć podnoszenie tych nakładów? – mówił Wojnarowski.

Liderzy innowacyjności

Prof. K. Rybiński zaproponował, aby wzorców działania szukać w krajach, które pod względem innowacji są światowymi liderami - najważniejszym polem dla rozwoju innowacji jest sektor nauk o życiu

Konferencję prowadziła dr M. Starczewska – Krzysztosek główny ekonomista PKPP Lewiatan

(medycyna, farmacja, biotechnologia). Podkreślił, że jeśli rząd nie podejmie odpowiednich kroków, za 20 lat - Staniemy się małym krajem, starych, schorowanych ludzi! - ostrzegł. Wyniki analiz kondycji krajowego przemysłu farmaceutycznego przeprowadzonych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową przedstawił dr Bogdan Wyżnikiewicz. Udział krajowych leków w rynku w ostatnich latach nieustannie spada. Chociaż rośnie eksport leków produkowanych w polskich zakładach, dzięki czemu saldo handlu zagranicznego w segmencie farmaceutycznym zaczęło się poprawiać, to import utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. B. Wyżnikiewicz podkreślił, że jeśli chodzi jednak o wysokość nakłady na badania i rozwój krajowy przemysł farmaceutyczny jest liderem. Większą wartość nakładów na badania i rozwój przeznaczają jedynie: przemysł produkujący sprzęt transportowy oraz produkujący maszyny i urządzenia. Nakłady sektora stanowiły prawie 10% wydatków całego przemysłu przetwórczego na B+R. Pod tym względem krajowy przemysł farmaceutyczny nie odbiega od swoich odpowiedników w całej Unii Europejskiej. Przemysł farmaceutyczny w Polsce generuje też ciągle zwiększający się popyt na usługi jednostek badawczo-rozwojowych.

Co hamuje rozwój?

Dr Andrzej Cylwik, prezes CASE Doradcy, przedstawił wydatki ponoszone przez krajowy przemysł farmaceutyczny na badania i rozwój. Utrzymanie konkurencyjności polskiej branży farmaceutycznej wymagać będzie w najbliższych latach szczególnie intensywnych działań badawczo-rozwojowych i wzmoczonych inwestycji. Polski system podatkowy nie zachęca firm do inwestowania w badania - podkreślali uczestnicy konferencji. Wskazywano, że ulgi podatkowe dotyczą tylko kosztów zakupionych rozwiązań technologicznych, nie obejmują natomiast prac badawczo-rozwojowych prowadzonych przez firmy we własnym zakresie. Tymczasem inne kraje wspierają taki właśnie model innowacyjności.

Łączne wydatki B+R (w mln PLN) – historyczne i prognozowane w krajowych firmach farmaceutycznych

	Dane historyczne	Prognoza
	2009	2012
1. Łączne wydatki R&D, w tym przeznaczone na:	282,61	461,01
1.1. Leki generyczne	227,90	212,73
1.2. Biotechnologie	9,50	126,70
1.3. Leki innowacyjne	45,21	121,58

Źródło: obliczenia CASE DORADCY (szacunkowe lub na podstawie informacji od krajowych producentów leków)

Otoczenie nie sprzyja

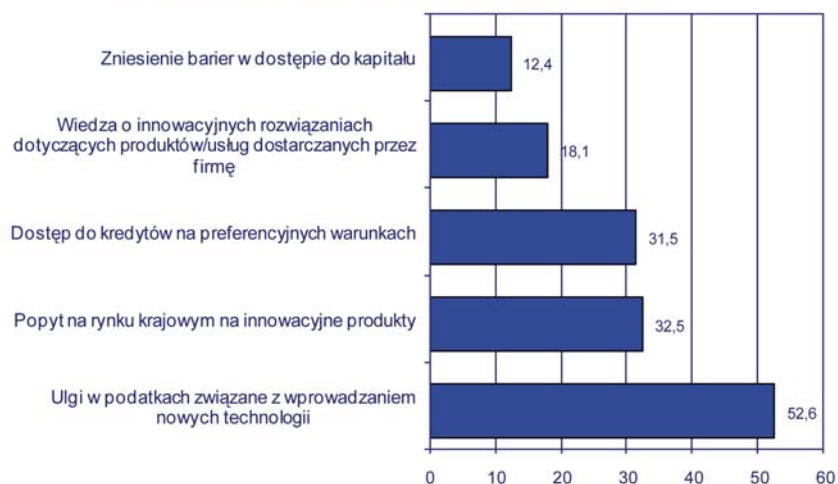
Według prof. Janusza Rachonia byłego rektora Politechniki Gdańskiej, konieczna jest aktywna polityka rządu w stymulowaniu i tworzeniu zachęt dla tej współpracy np. poprzez selektywne wyłączenie z podatku dochodowego od osób prawnych, podmiotów zajmujących się komercjalizacją technologii. Potrzebne są także dobre regulacje prawne dotyczące m.in. partnerstwa publiczno-prywatnego i zasad finansowania nauki oraz „otwarcie na biznes” specjalistycznych laboratoriów uczelni i jednostek naukowych. Również firmy powinny przeznaczać więcej pieniędzy na badania. - Ale polskie przedsiębiorstwa na razie o tym nie myślą, bo brakuje zachęt - po-

wiedział prof. Rachoń. Aż 61 proc. wszystkich środków na ten cel pochodzi z budżetu państwa, a powinno być odwrotnie - w innych krajach znaczącą część nakładów na badania przeznaczają przedsiębiorstwa.

Kierunki rozwoju przemysłu farmaceutycznego do 2030 roku zarysował prof. Roman Kaliszan z Akademii Medycznej w Gdańsku. Jego zdaniem, w najbliższych latach podtrzymany zostanie prawdopodobnie trend do przedłużania średniej długości życia, a z pewnością poprawiona będzie jakość życia chorych.

Farmacja zdecydowanie odchodzi od podejścia klasycznie chemicznego do zorientowanego na biologię molekularną. ■

Jakie czynniki zwiększyłyby innowacyjność firmy ? (łączne wskazanie trzech głównych czynników; % MŚP)

Źródło: Badanie „Monitoring kondycji sektora MŚP” za kolejne lata, PKPP Lewiatan

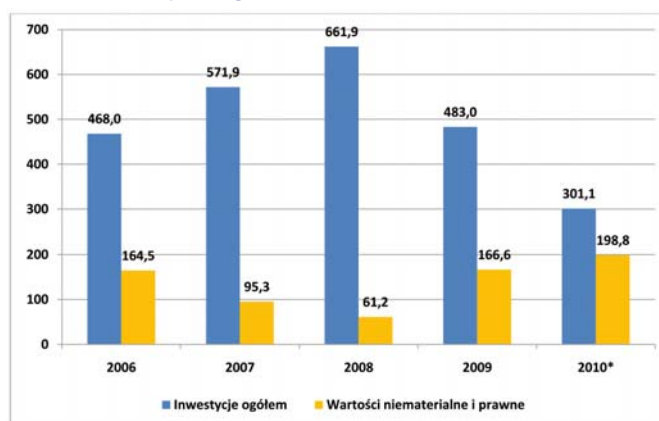
Polska znajduje się dopiero na 23. miejscu w zestawieniu European Innovation Scoreboard mierzącym poziom innowacyjności członków UE. W dodatku nie istnieje strategia wspierania innowacyjności oraz system zachęt dla firm do inwestowania w działalność badawczo rozwojową.

Unia Europejska zaleca wprowadzanie odpisów na badania i rozwój

Tylko 20% polskich przedsiębiorstw wprowadza innowacje, podczas gdy średnia dla UE wynosi 39%, a w Niemczech przekracza 70%. Wprowadzone u nas ulgi podatkowe dla przedsiębiorców wprowadzających innowacje pozwalają na odliczenie tylko kosztów nabytych rozwiązań technologicznych bez uwzględnienia kosztów prac badawczo-rozwojowych prowadzonych wewnątrz firmy. W Czechach czy na Węgrzech całkowita korzyść podatkowa może wynieść 200% kosztów poniesionych na prace badawcze. W Wielkiej Brytanii małe i średnie firmy mogą odliczyć nawet 175% kosztów.

Firma doradczą Deloitte wyliczyła, ile centów korzyści podatkowej można uzyskać z jednego dolara zainwestowanego w badania i rozwój w poszczególnych krajach. W Hiszpanii 31, w Czechach 27, na Węgrzech 16, w Polsce – 2. – Tymczasem ulgi podatkowe mają ogromny wpływ na skalę innowacyjności, bo redukują ryzyko. Badania trwają bowiem wiele lat, pochłaniają ogromne środki, a przedsiębiorca nigdy nie wie, jaki będzie ich finał – mówi Małgorzata Starczewska-Krzysztosek główna ekonomistka PKPP Lewiatan. Według badań przeprowadzonych przez Lewiatana ulgi w podatkach są głównym czynnikiem zwiększającym innowacyjność firm. Drugi czynnik to popyt na rynku krajowym na innowacyjne produkty, trzeci – dostęp do kredytów na preferencyjnych warunkach. Rządowa strategia Polska 2030 przewiduje, że nakłady na naukę mają wzrosnąć do 1,62% PKB w 2020 r. Aby to osiągnąć, trzeba zwiększyć wartość nakładów na badania i rozwój o 20% co roku w stosunku do poprzedniego budżetu oraz zwiększyć udział przedsiębiorstw w B+R dwukrotnie, zakładając stały wzrost PKB o 3,5% rocznie bez uwzględnienia wartości inflacji. Bez wprowadzenia odpisów podatkowych nie może się to udać. ■

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw przemysłu farmaceutycznego w latach 2006-2010 (w mln PLN)

Źródło: Obliczenia IBnGR na podstawie danych GUS, F-01; 2010 – szacunek IBnGR

Wartość nakładów ze środków własnych na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w przemyśle farmaceutycznym w Polsce w 2008 r.

Działalność	Wartość nakładów (mln PLN)	Udział
Sektor przedsiębiorstw ogółem	1 905,7	100,0%
w tym:		
Produkcja środków farmaceutycznych i zielarskich	208,7	11,0%

Źródło: Nauka i technika w Polsce w 2008 roku, GUS, Warszawa 2010

Środki własne w nakładach na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w przemyśle farmaceutycznym w Polsce w 2008 roku (w proc.)

Działalność	Udział
Sektor przedsiębiorstw ogółem	79,9
Produkcja środków farmaceutycznych i zielarskich	96,2

Źródło: Nauka i technika w Polsce w 2008 roku, GUS, Warszawa 2010